Gørding FDF
– minder fra starten og de første år

Lis Wimmelmann, Søndergade 6, Gørding

Her i Gørding er det i dag en dejlig flok grønne spejdere, der sætter kulør på bybilledet. Men sådan har det ikke altid været. Engang for længe siden var det drenge i hvide bluser med matroskrave, der var hele byens glæde og stolthed. Og endnu lever der »gamle drenge«, der dybt i deres sind bevarer mindet om herlige drengedage i FDF.

Også for mig selv har FDF betydet uendelig meget, selv om jeg altid måtte nøjes med at være tilskuer, da jeg jo »bare« var en pige. Og når jeg nu de mange år efter skal forsøge at fortælle lidt om FDF, som jeg husker det fra min barndom, så er det som at grave en funklende og kostelig skat frem fra sit skjul.

Men lad os begynde ved begyndelsen.

Omkring århundredskiftet var der en ganske ung københavnsk arkitektstuderende, Holger Tornøe, der tumlede med planer om at lave et organiseret arbejde blandt byens drenge, i lighed med det engelske »Boys' Brigade«. Men først da han fik kontakt med den lige så unge teologistuderende Ludvig Valentiner, kunne planerne føres ud i livet. Ludvig Valentiner var som skabt til at arbejde med børn og unge, og for ham lykkedes det at give skitserne fra skrivebordsskuffen »ben at gå på«. Under stor begejstring blev FDF = Frivilligt Drenge Forbund stiftet den 27. oktober 1902 – som et tilbud til drenge i et københavnsk sogn. Af lovene fremgik det klart, at »Forbundets formål er at berede vejen for Kristi riges udbredelse blandt drenge«. Lidet anede de to unge mænd, at det var et landsforbund, de havde stiftet, – og at det i dag, næsten 100 år efter, er blevet landets største ungdomskorps.

Men hvad har alt det nu med Gørding at gøre?

Jo, det gik sådan til. Da Ludvig Valentiner var færdig med teologistudiet, blev han præst på Frederiksberg og derefter i Odder, hvor han startede en FDF kreds – og blev dens uforglemmelige kredsfører. En af de drenge, der her blev mærket for livet af FDF, hed Jørgen Christian Wimmelmann (f. 1899). FDF-livet i den fri natur, med de gamle ridderidealer for øje -og med pastor Valentiner som et strålende og hjertevarmt forbillede, det var så stærk en oplevelse, at drengen aldrig glemte det.

Den 19. febr. 1923 kom J. Chr. Wimmelmann til Gørding som bogholder i Chr. Nielsens tømmerhandel, og inden længe begyndte han at pusle med tanken om at starte FDF arbejde i Gørding, sådan som han havde været med til

Første række: Hans Thorsted – Alfred Lykke Christensen, Bossen, Sigurd Christensen, Kaj Lorentzen.
Bagerste række: Frode Jensen, Mads Thomsen, Svend Theisen, J. Chr. Wimmelmann omkr. 1921.

det i Grenå. Men først blev han nu gift og stiftede familie.

Imidlertid lod tanken om FDF ham ikke i ro, og den 16. oktober 1927 blev Gørding FDF stiftet. Om den begivenhed står der i en gammel dagbog: »Lunderskov FDF's orkester var til stede. Efter en tur gennem stationsbyen spillede orkesteret i St. Forsamlingshuset (nuværende Diskotek v. Bykroen), hvorefter pastor Erik Christensen (Fredericia) talte, og 23 drenge blev indmeldt.« To dage efter mødte 32 drenge op til det første øvelsesmøde, og i løbet af kort tid var medlemstallet oppe på 37. En stor begivenhed var faneindvielsen i januar 1928. Om det skriver min far: »Alle 37 drenge var mødt. Endvidere god tilslutning af forældre og bidragydere. Forbundsinstruktør Poul Schou talte glimrende til forældrene, hvorefter fanen blev ført ind. De tre søm blev slået i af pastor Jensen (for kirken), tømmerhandler Chr. Nielsen (for hjemmet) og kredsfører Wimmelmann (for kredsen).«

Under denne fane, som nu findes i sognearkivet, levede FDF Gørding så sit spændende og begivenhedsrige liv i næsten 25 år.

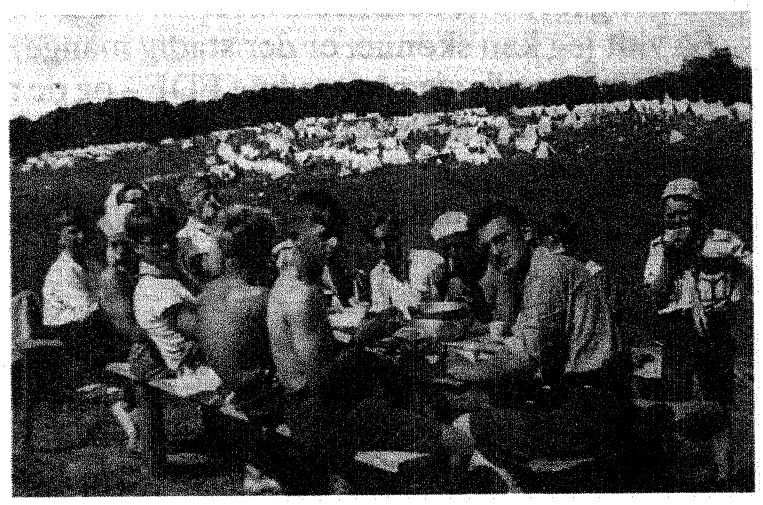
Arbejdet var bygget op omkring ugentlige møder. Der var møder for pilte og væbnere, øvelsesmøder, patruljemøder og kredsmøder. Der var gymnastik og senere fodbold. Altsammen nok mest regulært arbejde med træning og indlæring af de forskellige færdigheder, der krævedes af en FDF'er – men altid i et muntert og kammeratligt fællesskab. Dertil kom så alt det, der endnu kan give et »sug« inden i mig, når jeg tænker på det. Der var den store årlige begivenhed: Gymnastikopvisningen i St. Forsamlingshuset (byens største sal). I lang tid glædede man sig! Og endelig kom så dagen. Først marcherede FDF's orkester gennem byen med fuld musik, så ingen kunne være i tvivl om,

at nu skete der noget. Folk strømmede til, og salen fyldtes til sidste plads. Orkesteret gav et par numre, så det var svært at sidde stille. Og så kom lærer Drejer med sine dygtige gymnaster. De slog flikflak og kraftspring (og meget mere) til den store guldmedalje, og der var ingen ende på begejstringen. Der har nok også været en tale; men det husker jeg ikke. Derimod var der et fast punkt, som vi altid ventede på, nemlig det der hed Sketch! Her kunne drengene rigtig få lov at udfolde sig i mere eller mindre fantastiske roller. Og hele salen jublede! Endnu husker jeg indholdet af et par af sketchene, som gjorde et særligt indtryk på mig. Sådan en aften var en fantastisk oplevelse for alle vi børn. Ellers skete der jo ikke så meget i vor lille by, og vi havde hverken radio eller fjernsyn dengang. Men her var fest og humør, så man kunne leve højt på det i lang tid.

Så var der jo alle turene (som jeg aldrig var med på). Navne som Terp krat, Endrupholm og Åtte Bjerge rummer stadig en klang af FDF for mig. For jeg husker jo, hvordan far kom hjem og fortalte om terrænleg i Terp krat eller patruljekonkurrence på engen ved Endrupholm. Og jeg mindes de mange gange, hvor vi var med til at sende flokken af sted på cykel til Åtte Bjerre, hvor Henrik Juncher gæstfrit tog imod og sørgede for vand og kartofler – og husly på høloftet. Og jeg mindes de lange søndage, hvor vi gik og ventede på, at Far skulle komme hjem igen. Utålmodigt smuttede vi ned om hjørnet (hvor Jernbanegade svinger om mod tømmerhandelen) og holdt udkig. Kom de dog ikke snart?! Og endelig, endelig svingede hele flokken om hjørnet henne ved Hotel Gørding, og i munden på hinanden berettede de med ivrige fagter om alle deres herlige oplevelser, – mens alt grejet blev stuvet ind under vores fortrappe. Her kunne vi så i mange dage gå og indsnuse den herlige krydrede duft af lejrbål – og lejrliv – alt det, vi drømte om.

Men allerbedst var nu sommerlejrene! De blev forberedt vinteren igennem. Og samtidig drømte man om alt det herlige, der ventede forude.

De første år allierede man sig med andre kredse i nabolaget og tog på lejr på »Vardeborg« eller »Vagtbjerg« på Fanø. Senere blev det til lange cykelture til Fyn og Sønderjylland. Og jeg mindes især den navnkundige Djurslandstur i 1935. For en gangs skyld benyttede FDF-erne toget, men kun til Århus. Herfra gik turen på cykel ad Djurslands bakkede, stenede veje til sommerlejren »Djursborg« med

Marselisborglejren. For bordenden: Immanuel Nielsen. 1932.

herligt lejrliv. Og endelig som afslutning et besøg i min mors fødehjem i Skindbjerg, hvor hele flokken blev modtaget med åbne arme – og masser af dejlig friskkogt kirsebærgrød!

Men højdepunktet var nu Marselisborglejrene i 1932 og 1937. I vidunderligt skønne omgivelser samledes her FDF'ere i tusindvis fra hele landet i et utrolig festligt og udfordrende fællesskab. At være med til alt det spændende og storslåede en sådan lejr havde at byde på, det var oplevelser for livet. Kammeratskabet! Lejrbålene! »Her har drengen drømt sin fremtid, og den unge sat sit mål!«

Min far var kredsfører i 11 år, men stod heldigvis ikke alene med arbejdet. Først og fremmest var mor en enestående trofast og god støtte for ham. Dertil kom forskellige gæve Gørdingfolk, som af og til kom og holdt aftenandagt ved kredsmøderne. I nogle år var lærer Arnold Andersen, Staarup skole, en virkelig god medhjælper, og lidt senere Olfert Fischer Sørensen, der var kommis hos manufakturhandler Henriksen.

Smed Thomsen, der boede i den gamle skole i Søndergade, var i nogle år den, der med stor tålmodighed og dygtighed opbyggede Gørding FDF's eget orkester.

Et navn mere må jeg nævne, Frode Jensen, søn af sognepræsten H.N. Jensen. Han var en ualmindelig opvakt og dygtig ung mand, og med liv og sjæl gik han op i FDF arbejdet. En ypperlig patruljefører var han. Men da han gik til studentereksamen, fik han blindtarmsbetændelse. Han skrev alligevel sin danske stil færdig – med en sprængt blindtarm. Dengang var der intet penicillin, og hans liv var ikke til at redde. Et forfærdeligt chok var det! Hele byen deltog i den tunge sorg.

Da vores familie i 1938 flyttede til Bagsværd, måtte far sige farvel til sine kære FDF'ere, og Sylvest Lauridsen (kommis hos kbmd. Wind) og købmand N.C. Christensen overtog ledelsen. I 1942 kom bogholder Svend-Erik Vindum til og fortsatte som kredsfører en hel del år.

Så vidt jeg kan skønne, er der stadig mange, der med glæde og taknemmelighed tænker tilbage på Gørding FDF – og de mænd, der var villige til at stille sig til tjeneste for arbejdet, Gørding FDF's historie er et smukt og festligt indslag i byens liv, synes jeg.

Lis Wimmelmann, f. i Gørding 1924. Fhv. lærer ved Gørding skole.

Noter

Holger Tornøe (1881-1967) Arkitekt. Stifter af FDF.

Ludvig Valentiner (1881-1959) Præst og senere provst. Medstifter af FDF.
Formand for FDF 1909-1954.

Poul Schou (1898-1983) Præst, senere domprovst i Haderslev.
Forbundsinstruktør 1924 og forbundssekretær 1929-1933
Formand for FDF 1954-1964

Erik Christensen (1886-1963) Præst.
Forbundssekretær 1919-1924.
Derefter præst i Fredericia.